

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARIAI

Gedimino pr. 53, LT-01109 Vilnius, Lietuva

Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos
prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriui
generolui Rolandui Kiškiui

2025-06-02

Kopija:
Generalinei prokurorei
Nidai Grunskienei

PRAŠYMAS PAGAL KOMPETENCIJĄ IŠTIRTI IR ĮVERTINTI, AR NEBUVO PADARYTA VEIKA, TURINTI KREDITINIO SUKČIAVIMO POŽYMIŲ ARBA KITAS TEISĖS PAŽEIDIMAS

Pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 207 straipsnio 1 dalį, kreditiniu sukčiavimu laikoma, kai asmuo, pateikęs bankui, kredito įstaigai ar kitam kreditoriui tikrovės neatitinkančius duomenis apie savo turtinę padėtį ar finansinę būklę, tokiu būdu gauna kreditą, paskolą, lengvatinį kreditą, valstybės paramą ar kitokią finansinę paslaugą, arba kai gautas kreditas panaudojamas ne pagal paskirtį.

2025-05-28 „Youtube“ kanale buvo paskelbta tiriamosios žurnalistikos centro „Siena“ ir „Laisvės TV“ tyrimo informacija dėl valstybinio plėtros banko ILTE suteiktos lengvatinės paskolos ministro pirmininko Gintauto Palucko verslui¹ (toliau – Žurnalistinis tyrimas). Viešai paskelbto žurnalistinio tyrimo duomenimis nustatyta, kad 2024 m. pabaigoje įmonė „Garnis“ gavo 200 000 eurų lengvatinę paskolą iš ILTE (buvusios „Invegos“), deklaruodama, kad paskolos lėšos bus naudojamos tik šios įmonės verslo veiklai. Visgi, tyrime nurodyta, kad prekių tiekimas buvo derinamas su kita įmone – „Emus“, o sąskaita buvo išrašyta „Garniui“, nors prekės buvo faktiškai išsiųstos „Emus“ adresu. Šios aplinkybės leidžia daryti pagrįstą prielaidą, jog kreditoriui galėjo būti pateikta tikrovės neatitinkanti informacija apie realų paskolos lėšų naudotoją.

Kreditinis sukčiavimas objektyviai pasireiškia tuo, kad kaltininkas, apgaule suklaidinęs nukentėjusįjį, gauna kreditą, paskolą, tikslinę paramą, subsidiją, dotaciją, laidavimo ar banko garantinius raštus arba kitus kreditinius įsipareigojimus, o gaunamas, pvz., lėšas siekia panaudoti ūkinėje, komercinėje ar kitoje (priklausomai nuo sandorio turinio) veikloje (kasacinės nutartys baudžiamosiose bylose Nr. 2K-213/2006, 2K-621/2010, 2K-246/2011, 2K-339/2013, 2K-66/2014,

¹ Žr. <https://www.youtube.com/watch?v=g0vWMjAa42A>

2K-310/2014, 2K-312/2014, 2K-6-677/2016, 2K-41-976/2016, 2K-375-693/2016, 2K-130-693/2017, 2K-144-788/2017, 2K-183-942/2018, 2K-345-511/2018, 2K-73-689/2019, 2K-248-648/2019, 2K-101-303/2020, 2K-223-976/2020, 2K-P-31-788/2021, 2K-174-628/2022, 2K-215-697/2023)

Pagal ILTE taikomas sąlygas, lengvatinė paskola gali būti skiriama tik paskolos gavėjo – šiuo atveju „Garnis“ – veiklos finansavimui. Tačiau jeigu gautomis lėšomis įsigytos prekės ir jų naudojimas buvo nukreiptas į „Emus“, kuri pagal kriterijus negalėjo pretenduoti į tokio tipo finansavimą, tai atitinka paskolos panaudojimą ne pagal paskirtį.

Apgaulė pagal šį straipsnį panaudojama kredito, paskolos, tikslinės paramos, subsidijos, dotacijos, laidavimo ar banko garantinių raštų arba kitų kreditinių įsipareigojimų gavimo procese, norint išgauti teigiamą davėjo sprendimą. Apgaulė šiuo atveju suprantama kaip sąmoningas kito asmens suklaidinimas pranešant jam melagingas žinias (aktyvioji apgaulė) arba nutylint tikruosius faktus, kai apie juos buvo būtina pranešti (pasyvioji apgaulė). Jos turinį paprastai sudaro kreditinių įsipareigojimų gavėjo teikiami tikrovės neatitinkantys duomenys, taip pat ir dėl jo turtinės ir ekonominės padėties (kasacinės nutartys baudžiamosiose bylose Nr. 2K-213/2006, 2K-621/2010, 2K-246/2011, 2K-339/2013, 2K-66/2014, 2K-310/2014, 2K-312/2014, 2K-6-677/2016, 2K-41-976/2016, 2K-375-693/2016, 2K-130-693/2017, 2K-183-942/2018, 2K-73-689/2019, 2K-248-648/2019, 2K-101-303/2020, 2K-223-976/2020, 2K-174-628/2022).

Tačiau tikrovės neatitinkančių duomenų pateikimas pripažintinas apgaule tik tuo atveju, kai jie turi lemiamą reikšmę suklaidinant kreditorių ar kreditoriaus sprendimui suteikti kreditą, paskolą ir pan. (kasacinės nutartys baudžiamosiose bylose Nr. 2K-213/2006, 2K-621/2010, 2K-312/2014, 2K-6-677/2016, 2K-41-976/2016, 2K-375-693/2016, 2K-130-693/2017, 2K-73-689/2019, 2K-248-648/2019, 2K-101-303/2020, 2K-223-976/2020).

Svarbu ir tai, kad abi įmonės sieja tie patys fiziniai asmenys – Gintautas Paluckas valdo 49 % „Garnis“ ir 51 % „Emus“ akcijų. Šis susietumas leidžia kelti pagrįstą hipotezę, kad įmonių struktūra galėjo būti sąmoningai sudėliota siekiant formaliai atitikti ILTE reikalavimus, tačiau realiai paskolos nauda būtų skirta kitam juridiniam asmeniui. Tokia schema galėtų būti vertinama kaip dirbtinė – suformuota tam, kad būtų apeiti valstybės paramos paskirstymo kriterijai.

Jei bus nustatyta, kad:

- paskolos paraiškoje buvo pateikta klaidinanti ar melaginga informacija apie „Garnis“ veiklos pobūdį ir tikslus,
- lėšos buvo faktiškai naudotos „Emus“ veiklai, o ne „Garnio“,
- veiksmų tikslas buvo apeiti ILTE paramos skyrimo reikalavimus,

tuomet ši veika gali būti kvalifikuojama kaip kreditinis sukčiavimas pagal BK 207 straipsnį, kadangi įvykdytos abi sąlygos: tiek neteisingos informacijos pateikimas, tiek paskolos panaudojimas ne pagal paskirtį.

Papildomai pažymėtina, kad pagal ILTE teikiamų paskolų procedūras, paraiškai būtina pateikti akcininkų sprendimą dėl paskolos ėmimo. Šis dokumentas atskleidžia ne tik formalų sutikimą skolintis, bet ir subjektyvią pusę – tai yra, kad akcininkai turėjo suvokti, jog paskolos lėšos negali būti naudojamos kitai įmonei („Emus“), kuri pati nėra paskolos gavėja ir neturėjo teisės naudotis ILTE finansavimu.

Kreditinis sukčiavimas objektyviai pasireiškia tuo, kad kaltininkas, apgaule suklaidinęs nukentėjusįjį, gauna kreditą, paskolą, tikslinę paramą, subsidiją, dotaciją, laidavimo ar banko garantinius raštus arba kitus kreditinius įsipareigojimus, o gaunamas, pvz., lėšas siekia panaudoti ūkinėje, komercinėje ar kitoje (priklausomai nuo sandorio turinio) veikloje (kasacinės nutartys baudžiamosiose bylose Nr. 2K-213/2006, 2K-621/2010, 2K-246/2011, 2K-339/2013, 2K-66/2014, 2K-310/2014, 2K-312/2014, 2K-6-677/2016, 2K-41-976/2016, 2K-375-693/2016, 2K-130-693/2017, 2K-144-788/2017, 2K-183-942/2018, 2K-345-511/2018, 2K-73-689/2019, 2K-248-648/2019, 2K-101-303/2020, 2K-223-976/2020, 2K-P-31-788/2021, 2K-174-628/2022, 2K-215-697/2023)

Kitas svarbus aspektas, kurį būtina ištirti tyrimo metu, yra galimų akcijų atpirkimo opcionų egzistavimas tarp akcininkų. Jei tokie opcionai buvo pasirašyti, tai gali reikšti, kad deklaruota akcijų struktūra (49 % / 51 %) buvo tik formali, o reali kontrolė ar tikroji nauda galėjo būti paslėpta. Tokiu atveju būtų reikalinga vertinti tikrąjį įmonės valdymo pobūdį bei faktinį naudą gavusį subjektą.

BK 207 straipsnio 1 dalyje nurodyto nusikaltimo sudėtis yra formalioji – baudžiamąją atsakomybę užtraukia pats neteisėtas kredito, paskolos ir pan. gavimo apgaule faktas nepriklausomai nuo jo panaudojimo (kasacinės nutartys baudžiamosiose bylose Nr. 2K-213/2006, 2K-339/2013, 2K-66/2014, 2K-6-677/2016, 2K-375-693/2016, 2K-130-693/2017, 2K-183-942/2018, 2K-73-689/2019, 2K-248-648/2019, 2K-223-976/2020). Šio nusikaltimo (BK 207 straipsnio 1 dalis) baigtumas priklauso nuo siekiamos gauti turtinės naudos rūšies (paskolos, kredito, laidavimo, garantijos, subsidijos ir kt.) ir sietinas su realia galimybe pasinaudoti gauta nauda, pvz., kai atitinkamos lėšos pervestos į įmonės sąskaitą ir pan. (kasacinė nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-130-693/2017).

Jeigu asmuo apgaule gauna kreditą, paskolą, tikslinę paramą, subsidiją, dotaciją, laidavimo ar banko garantinius raštus arba kitus kreditinius įsipareigojimus, nors ir realiai prisiima sutartyje nurodytus įsipareigojimus (pvz., vykdo nustatytus darbus, atsiskaito su rangovais), jo veika kvalifikuotina kaip kreditinis sukčiavimas pagal BK 207 straipsnio 1 dalį (kasacinės nutartys baudžiamosiose bylose Nr. 2K-246/2011, 2K-130-693/2017, 2K-144-788/2017).

Apibendrinant, jei tyrimas patvirtins, kad paskola buvo formaliai gauta „Garniui“, tačiau iš tikrųjų naudota „Emus“ reikmėms, žinant, kad ši įmonė neturėjo teisės gauti tokio finansavimo, o tai buvo padaryta sąmoningai struktūruojant įmonių santykius ir dokumentus, situacija gali atitikti LR BK 207 str. 1 d. numatytą kreditinio sukčiavimo sudėtį. Tai yra nusikalstama veika, už kurią numatyta baudžiamoji atsakomybė.

Be kita ko, manytina, kad aukščiau aptartos veikos gali atitikti Europos Bendrijų finansiniams interesams kenkiančio sukčiavimo požymius.

Pažymėtina, jog Konvencijos dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos, parengtos vadovaujantis Europos Sąjungos sutarties K.3 straipsniu (toliau – Konvencija) 1 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad šioje Konvencijoje Europos Bendrijų finansiniams interesams kenkiantis sukčiavimas – tai:

a) **išlaidų srityje** – bet koks tyčinis veikimas ar neveikimas, susijęs su: - suklastotų, neteisingų ar neišsamių pareiškimų ar dokumentų naudojimu ar pateikimu, kurio padariniai yra Europos Bendrijų bendrojo biudžeto arba Europos Bendrijų valdomų ar jų vardu valdomų biudžetų lėšų pasisavinimas ar neteisėtas užlaikymas<...>

b) **pajamų srityje** – bet koks tyčinis veikimas ar neveikimas, susijęs su: - suklastotų, neteisingų ar neišsamių pareiškimų ar dokumentų naudojimu ar pateikimu, kurio padariniai yra neteisėtas Europos Bendrijų bendrojo biudžeto arba Europos Bendrijų valdomų ar jų vardu valdomų biudžetų išteklių mažinimas<...>.

Tuo tarpu, 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (toliau – Reglamentas Nr. 2988/95) 1 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad, „siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus, šiuo reglamentu nustatomos bendrosios taisyklės, reglamentuojančios vienodus patikrinimus ir administracines priemones bei nuobaudas už Bendrijos teisės aktų pažeidimus“.

Reglamento Nr. 2988/95 4 straipsnio 3 dalyje numatyta, „jeigu nustatoma, kad veiksmais buvo siekiama gauti naudos, kuri neatitinka konkrečiu atveju taikomų Bendrijos teisės tikslų, dirbtinai sukuriant sąlygas, būtinas tokiai naudai gauti, toji nauda, atsižvelgiant į kiekvieną konkretų atvejį, panaikinama arba sutrukdoma ją gauti“.

Kadangi kyla pagrįstų abejonių dėl Gintauto Palucko ir Mindaugo Milašausko veiksmų gaunant jiems priklausančiai bendrovei „Garnis“ ES lėšomis finansuojamą paskolą ir už paskolos suteikimą atsakingai institucijai, nacionaliniam plėtros bankui ILTE, pateiktų dokumentų bei juose nurodytų duomenų, kuriais buvo grindžiamas tinkamumas gauti paskolą, teisingumas ir tikrumas, bei

siekiant apsaugoti Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos finansinius interesus bei atliekant galimų pažeidimų bei nusikalstamų veikų prevenciją, vadovaujantis Lietuvos Respublikos finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos įstatymo 6 straipsnio 2, 3 ir 4 punktais bei 11 straipsniu, prašome pagal kompetenciją:

- 1) ištirti ir įvertinti ar nebuvo padaryta veika, turinti kreditinio sukčiavimo požymių (BK 207 straipsnis) arba kitas teisės pažeidimas;
- 2) ištirti ir įvertinti ar UAB „Garnis“ pateikdama nacionaliniam plėtros bankui ILTE dokumentus ir siekdama gauti lengvatinę paskolą, dirbtinai nesukūrė sąlygų, kurios yra būtinos gauti siekiamą naudą ir kuri neatitinka Bendrijos teisės aktų tikslų;
- 3) ištirti ir įvertinti ar galimai nepilnos ir neišsamios informacijos pateikimas yra Konvencijoje numatytas Europos Bendrijų finansiniams interesams kenkiantis sukčiavimas, kuris yra priešingas teisei veikimas ir pagal Lietuvos teisės aktus.

PRIDEDAMA. A. Tapino įrašai socialinėje erdvėje, 3 lapai.

Seimo nariai